

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ,
DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

INFORMACJA

System kształcenia nauczycieli w Polsce Wybrane zagadnienia

Warszawa 7 marca 2023 r.

Spis treści

I.	Wymagania, jakie musi spełnić absolwent, aby zostać w pełni wykwalifikowanym nauczycielem.....	2
II.	Kwalifikacje wymagane do wykonywania zawodu nauczyciela teoretycznej i praktycznej nauki zawodu	17
III.	Czy studiowanie na kierunkach pedagogicznych odbywa się w ramach wydziałów uczelni wyższych czy też na uczelniach specjalnie temu dedykowanych? Czy są to uczelnie publiczne czy prywatne?	18
IV.	Czy kształcenie przyszłych nauczycieli oraz uczniów w szkołach opiera się na standardach sformułowanych przez Ministerstwo właściwe ds. nauki czy dopuszczalna jest realizacja programów autorskich?	19
V.	Ilu jest nauczycieli na 10 tys. uczniów na poszczególnych poziomach edukacji? Ilu nowych nauczycieli na 10 tys. uczniów co roku wchodzi do zawodu? Czy Ministerstwo właściwe ds. szkolnictwa prowadzi perspektywiczne planowanie zatrudnienia nauczycieli?	21
VI.	Czy zarobki nauczycieli regulowane są ustawami? Jeżeli nie to czy obowiązują inne regulacje płac nauczycieli?	21
VII.	System awansu nauczyciela	23
VIII.	Instytucje zajmujące się doksztalcaniem nauczycieli i wsparciem metodologicznym. Program doskonalenia zawodowego.	24
IX.	Szczególne kompetencje nauczyciela prowadzącego egzaminy szkolne.....	25

Niniejsza informacja została przygotowana na zlecenie pani senator Joanny Sekuły i stanowi uzupełnienie informacji z 16 stycznia 2023 r. pt. „System kształcenia nauczycieli na przykładzie wybranych państw UE”.

I. Wymagania, jakie musi spełnić absolwent, aby zostać w pełni wykwalifikowanym nauczycielem

Zgodnie z Ustawą Karta Nauczyciela¹ stanowisko nauczyciela może zajmować osoba, która:

- a. posiada wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończyła zakład kształcenia nauczycieli i podejmuje pracę na stanowisku, do którego są to wystarczające kwalifikacje;
- b. przestrzega podstawowych zasad moralnych;
- c. spełnia warunki zdrowotne niezbędne do wykonywania zawodu.

Kwalifikacje do zajmowanych stanowisk:

1. **Nauczyciel w placówkach doskonalenia nauczycieli, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, bibliotekach pedagogicznych, kolegiach pracowników służb społecznych, szkołach policealnych, liceach ogólnokształcących, technikach, branżowych szkołach II stopnia, branżowych szkołach I stopnia, gimnazjach, placówkach oświatowo-wychowawczych oraz placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania** – osoba, która ukończyła²:
  - a. studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne³ lub,
  - b. studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku, którego efekty uczenia się, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, w zakresie wiedzy i umiejętności obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub

---

¹ Art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 z późn. zm.) (dalej: Karta Nauczyciela).

² § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1289 z późn. zm.) (dalej: rozporządzenie w sprawie kwalifikacji nauczycieli).

³ Zgodnie z § 2 pkt 2) rozporządzenia w sprawie w sprawie kwalifikacji nauczycieli, o posiadaniu przygotowania pedagogicznego świadczy dyplom ukończenia studiów lub inny dokument wydany przez uczelnię, dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego. Elementem niezbędnym kursu jest nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną - w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin; w przypadku nauczycieli praktycznej nauki zawodu niezbędny wymiar zajęć z zakresu przygotowania pedagogicznego wynosi nie mniej niż 150 godzin.

- c. studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w lit. a i b i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Wyjątkiem są osoby, które ukończyły studia przed wejściem w życie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2021 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela⁴.

2. **Nauczyciel w przedszkolach i szkołach podstawowych** – osoba, która spełnia wymagania wymienione w pkt 1 lub która ukończyła⁵:

- a. studia I stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- b. studia I stopnia na kierunku, którego efekty uczenia się, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, w zakresie wiedzy i umiejętności obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- c. studia I stopnia na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w lit. a i lit. b oraz studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- d. zakład kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiadającej nauczalnemu przedmiotowi lub prowadzonym zajęciami, lub
- e. zakład kształcenia nauczycieli w specjalności innej niż wymieniona w lit. d oraz kurs kwalifikacyjny w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć.

3. **Nauczyciel w przedszkolach i klasach I-III szkół podstawowych** – osoba, która spełnia wymagania wymienione w pkt 2 lub która ukończyła⁶:

- a. studia I stopnia, studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku pedagogika w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym;
- b. zakład kształcenia nauczycieli w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym.

4. **Nauczyciel w szkołach dwujęzycznych lub oddziałach dwujęzycznych w szkołach ogólnodostępnych przedmiotów innych niż języki obce oraz do prowadzenia zajęć w języku obcym** – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do

---

⁴ § 29 ust. 1 rozporządzenia w sprawie w sprawie kwalifikacji nauczycieli, w brzmieniu: „Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w gimnazjach, zasadniczych szkołach zawodowych, szkołach branżowych I stopnia, placówkach oświatowo-wychowawczych oraz placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania – osoby, które ukończyły również studia I stopnia prowadzone na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 131) oraz spełniają pozostałe wymagania kwalifikacyjne”.

⁵ § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁶ § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, określone w pkt 1 i 2, a w zakresie znajomości języka, w którym naucza lub prowadzi zajęcia⁷:

- a. ukończyła studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego, lub
  - b. ukończyła studia I stopnia:
    - na kierunku filologia w zakresie danego języka obcego lub
    - w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej, lub
  - c. ukończyła studia w kraju, w którym językiem urzędowym jest dany język obcy, lub
  - d. ukończyła nauczycielskie kolegium języków obcych w specjalności danego języka obcego, lub
  - e. legitymuje się świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia.
5. **Nauczyciel w przedszkolach specjalnych, oddziałach specjalnych w przedszkolach ogólnodostępnych, szkołach podstawowych specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach podstawowych ogólnodostępnych, gimnazjach specjalnych, oddziałach specjalnych w gimnazjach ogólnodostępnych, szkołach ponadpodstawowych specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych, dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, szkołach specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim oraz dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, a także kwalifikacje do prowadzenia zajęć rewalidacyjno-wychowawczych z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim – osoba, która⁸:**
- a. ukończyła studia lub zakład kształcenia nauczycieli, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, o których mowa w pkt 1-3 lub
  - b. ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, określone w pkt 1-3, a ponadto ukończyła studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną.

---

⁷ § 13 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁸ § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

6. **Nauczyciel w przedszkolach specjalnych, oddziałach specjalnych w przedszkolach ogólnodostępnych, szkołach podstawowych specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach podstawowych ogólnodostępnych, gimnazjach specjalnych, oddziałach specjalnych w gimnazjach ogólnodostępnych, szkołach ponadpodstawowych specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych, dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami innymi niż wymienione w pkt 5** – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolu, danym typie szkoły lub rodzaju placówki, określone w pkt 1-3 lub legitymuje się dyplomem ukończenia pedagogicznego studium technicznego, lub posiada świadectwo dojrzałości i dokument potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zakresie zawodu, którego będzie nauczać, oraz przygotowanie pedagogiczne, a także co najmniej dwuletni staż pracy w zawodzie, którego będzie nauczać, lub posiada tytuł mistrza w zawodzie, którego będzie nauczać, oraz przygotowanie pedagogiczne a ponadto ukończyła studia, zakład kształcenia nauczycieli, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów⁹.
7. **Nauczyciel w przedszkolach specjalnych, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych specjalnych i szkołach specjalnych, zorganizowanych w podmiotach leczniczych**¹⁰ – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela określone w pkt 1-3.
8. **Nauczyciel w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii** – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela określone w pkt 1-3, a ponadto ukończyła¹¹:
- a. studia, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii, lub
  - b. zakład kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja lub socjoterapia lub
  - c. legitymuje się dyplomem ukończenia pedagogicznego studium technicznego, lub
  - d. posiada świadectwo dojrzałości i dokument potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zakresie zawodu, którego będzie nauczać, oraz przygotowanie pedagogiczne, a także co najmniej dwuletni staż pracy w zawodzie, którego będzie nauczać, lub
  - e. posiada tytuł mistrza w zawodzie, którego będzie nauczać, oraz przygotowanie pedagogiczne.
9. **Nauczyciel lub prowadzący zajęcia w placówkach kształcenia ustawicznego oraz centrach kształcenia zawodowego** – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela określone w pkt 1-3, 5 lub 6 w zakresie przedmiotu lub zajęć, które prowadzi lub¹²:

---

⁹ § 15 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

¹⁰ § 15a ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

¹¹ § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

¹² § 10 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

- a. legitymuje się dyplomem ukończenia pedagogicznego studium technicznego, lub
  - b. posiada świadectwo dojrzałości i dokument potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zakresie zawodu, którego będzie nauczać, oraz przygotowanie pedagogiczne, a także co najmniej dwuletni staż pracy w zawodzie, którego będzie nauczać, lub
  - c. posiada tytuł mistrza w zawodzie, którego będzie nauczać, oraz przygotowanie pedagogiczne.
10. **Nauczyciel w szkołach, w okręgowych ośrodkach wychowawczych, w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich** – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, określone w pkt 1-3, 13.1-13.3 lub 14 a ponadto ukończyła¹³:
- a. studia, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie resocjalizacji, lub
  - b. zakład kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja.
11. **Nauczyciela w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną** – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela, określone w pkt 8, a ponadto ukończyła studia I stopnia, studia II stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną¹⁴.
12. **Nauczyciel w szkołach, okręgowych ośrodkach wychowawczych i w zakładach poprawczych przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną** – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela, określone w pkt 10, a ponadto ukończyła studia I stopnia, studia II stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną¹⁵.
13. **Nauczyciel języków obcych**
- 13.1. **Nauczyciel języków obcych w placówkach doskonalenia nauczycieli, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, bibliotekach pedagogicznych, kolegiach pracowników służb społecznych, szkołach policealnych, liceach ogólnokształcących, technikach, branżowych szkołach II stopnia, branżowych szkołach I stopnia, gimnazjach, przedszkolach, szkołach, placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania oraz placówkach kształcenia ustawicznego i centrach kształcenia zawodowego** – osoba, która¹⁶:

---

¹³ § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

¹⁴ § 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

¹⁵ § 17 ust. 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

¹⁶ § 12 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

- a. studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- b. studia w kraju, w którym językiem urzędowym jest dany język obcy, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- c. studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na dowolnym kierunku (specjalności), i legitymuje się:
  - świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
  - świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia II, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, lub
- d. nauczycielskie kolegium języków obcych w specjalności danego języka obcego.

13.2. Nauczyciel języków obcych w przedszkolach i szkołach podstawowych – osoba, która posiada kwalifikacje wymienione w pkt 13.1 lub:

- a. ukończyła studia I stopnia:
  - na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
  - w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- b. ukończyła studia I stopnia na dowolnym kierunku (specjalności) i legitymuje się:
  - świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym¹⁷, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
  - świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia II, lub
- c. ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności oraz legitymuje się:
  - świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
  - świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia I lub II, lub
- d. legitymuje się świadectwem dojrzałości i świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia I lub II.

13.3. Nauczyciel języków obcych w przedszkolach i klasach I-III szkół podstawowych – osoba, która posiada kwalifikacje wymienione w pkt 13.1 lub 13.2 lub¹⁸:

¹⁷ Wykaz egzaminów potwierdzających kwalifikacje do nauczania języków obcych stanowi załącznik do rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

¹⁸ § 12 ust. 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji od nauczycieli.

- a. ukończyła studia na kierunku pedagogika w zakresie dającym przygotowanie do nauczania w przedszkolach lub klasach I-III szkół podstawowych, określone w pkt 2 i 3, a dodatkową specjalnością nauczycielską był język obcy, lub
- b. ukończyła studia I stopnia, studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku pedagogika w zakresie nauczania języka obcego w przedszkolach lub klasach I-III szkół podstawowych, lub
- c. ma kwalifikacje do pracy w przedszkolach lub klasach I-III szkół podstawowych, określone w pkt 2 i 3, a ponadto legitymuje się świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, i ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie wczesnego nauczania danego języka obcego, lub
- d. ma kwalifikacje do pracy w przedszkolach lub klasach I-III szkół podstawowych, określone w 2 i 3, oraz legitymuje się świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, a ponadto ukończyła studia I stopnia, studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku filologia, i posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania języka obcego.

13.4. Nauczyciel języków obcych w przedszkolach specjalnych, oddziałach specjalnych w przedszkolach ogólnodostępnych, szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych w szkołach ogólnodostępnych – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do nauczania języków obcych w danym typie szkoły, określone w pkt 13.1.-13.3.¹⁹.

13.5. Nauczyciel języków obcych w przedszkolach specjalnych, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych specjalnych i szkołach specjalnych, zorganizowanych w podmiotach leczniczych oraz nauczyciel języków obcych w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do nauczania języków obcych w przedszkolu i danym typie szkoły, określone w pkt 13.1.-13.3.²⁰.

14. Nauczyciel bibliotekarz, z wyjątkiem bibliotek pedagogicznych – osoba, która²¹:

- a. ukończyła studia w zakresie bibliotekoznawstwa, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- b. posiada wykształcenie na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki oraz przygotowanie pedagogiczne, a ponadto ukończyła:
  - studia I stopnia, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie bibliotekoznawstwa, lub
  - zakład kształcenia nauczycieli w specjalności bibliotekoznawstwo, lub
  - pomaturalne studium bibliotekarskie.

¹⁹ § 15 ust. 5 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

²⁰ § 15a ust. 2 oraz § 16 ust. 5 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

²¹ § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela bibliotekarza w szkołach podstawowych posiada również osoba, która ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w specjalności bibliotekoznawstwo²².

15. Nauczyciel religii²³

Przykład nauczyciela religii katolickiej²⁴:

a. **w liceach ogólnokształcących, technikach i branżowych szkołach II stopnia** – osoba, która:

- ukończyła studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie na kierunku teologia w uczelni prowadzonej przez Kościół Katolicki albo w uczelni publicznej prowadzącej kształcenie w zakresie teologii katolickiej oraz posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii²⁵, lub
- jest księdzem, który ukończył wyższe diecezjalne lub zakonne seminarium duchowne i legitymuje się dyplomem lub zaświadczeniem ukończenia seminarium oraz posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii lub
- ukończyła studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie na kierunku innym niż teologia oraz ukończyła podyplomowe studia teologiczno-katechetyczne, lub
- jest alumnem wyższego seminarium duchownego po ukończeniu piątego roku studiów;

b. **w szkołach podstawowych i branżowych szkołach I stopnia** – osoba, która:

- ma kwalifikacje określone w pkt 15 lit. a, lub
- ukończyła studia I stopnia na kierunku teologia w uczelni prowadzonej przez Kościół katolicki albo w uczelni publicznej prowadzącej kształcenie w zakresie teologii katolickiej oraz posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii, lub
- posiada dyplom ukończenia kolegium teologicznego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii, lub
- jest alumnem wyższego seminarium duchownego po ukończeniu czwartego roku jednolitych studiów magisterskich lub studentem studiów na kierunku

---

²² § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

²³ Zgodnie z § 8 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli, kwalifikacje do nauczania religii posiada osoba, która spełnia wymagania określone w porozumieniach pomiędzy ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania a Konferencją Episkopatu Polski, a także władzami innych kościołów i związków wyznaniowych.

²⁴ § 2-5 porozumienia pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej oraz Konferencją Episkopatu Polski z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN z 2019 r. poz. 9).

²⁵ § 1 pkt 2 Porozumienia pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej oraz Konferencją Episkopatu Polski z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii określa czym jest przygotowanie do nauczania religii.

teologia w uczelni prowadzonej przez Kościół Katolicki albo w uczelni publicznej prowadzącej kształcenie w zakresie teologii katolickiej po ukończeniu czwartego roku jednolitych studiów magisterskich;

c. w przedszkolach – osoba, która:

- ma kwalifikacje określone w pkt 15 lit a lub b, lub
- posiada dyplom ukończenia studiów w specjalności pedagogika religijna lub katechetyka, uzyskany w uczelni prowadzonej przez Kościół Katolicki albo
- w uczelni publicznej prowadzącej kształcenie w zakresie teologii katolickiej oraz posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii, lub
- posiada dyplom ukończenia studiów w zakresie wychowania przedszkolnego lub wczesnoszkolnego oraz świadectwo ukończenia podyplomowych studiów katechezy przedszkolnej uzyskane w uczelni prowadzonej przez Kościół katolicki albo w uczelni publicznej prowadzącej kształcenie w zakresie teologii katolickiej,

d. w przedszkolach specjalnych i szkołach specjalnych – osoba spełniająca wymagania kwalifikacyjne dla danego typu szkoły lub przedszkola, określone odpowiednio w pkt 15 lit. a, b lub c, która ponadto:

- ukończyła studia na kierunku pedagogika specjalna w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów lub
- ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub
- ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów.

16. Prowadzący zajęcia sportowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów oraz zajęcia sportowe obejmujące szkolenie sportowe w szkołach sportowych, oddziałach sportowych w szkołach ogólnodostępnych, oddziałach mistrzostwa sportowego w szkołach ogólnodostępnych oraz szkołach mistrzostwa sportowego – osoba, która²⁶:

- a. ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowania fizycznego w danym typie szkoły, opisane w pkt 1 i 2 lub
- b. posiada świadectwo dojrzałości i tytuł zawodowy trenera lub instruktora sportu²⁷, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

17. Prowadzący zajęcia edukacyjne w zakresie udzielania pierwszej pomocy w szkołach i placówkach, wymienionych w pkt 1 i 2 oraz w rozporządzeniu w sprawie

---

²⁶ § 9 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

²⁷ Zgodnie z art. 41 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1133) trenerem lub instruktorem sportu w sportach, w których działają polskie związki sportowe, może być osoba, która ukończyła 18 lat; posiada co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe; posiada wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do wykonywania zadań trenera lub instruktora sportu; nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo, o którym mowa w art. 46-50, lub określone w rozdziale XIX, XXIII, z wyjątkiem art. 192 i art. 193, rozdziale XXV i XXVI ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny.

kwalifikacji nauczycieli²⁸ – osoba, która legitymuje się zaświadczeniem potwierdzającym posiadanie przygotowania do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy²⁹. Podstawą do wydania zaświadczenia jest ukończenie szkolenia oraz zdanie egzaminu teoretycznego oraz praktycznego. Zaświadczenie jest ważne 5 lat od dnia wydania³⁰.

18. **Nauczyciel lub prowadzący zajęcia umożliwiające uczniom należącym do mniejszości narodowych, mniejszości etnicznych lub społeczności posługujących się językiem regionalnym podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej lub językowej w szkołach, przedszkolach, grupach lub oddziałach**³¹ – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela, wskazane w pkt 1-3, a ponadto zna język danej mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub język regionalny, w którym naucza lub prowadzi zajęcia.

Znajomość języka potwierdza zaświadczenie wydane przez organizację społeczną mniejszości narodowej, etnicznej lub społeczności posługującej się językiem regionalnym oraz znajomość języka potwierdza się dyplomem ukończenia studiów na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego, dyplomem ukończenia nauczycielskiego kolegium języków obcych w specjalności danego języka obcego lub świadectwem znajomości danego języka³².

19. **Nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka** – osoba, która³³:

- a. ukończyła jednolite studia magisterskie lub studia I i II stopnia, na kierunku psychologia, studia na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub,
- b. ukończyła studia w zakresie fizjoterapii, rehabilitacji ruchowej lub terapii pedagogicznej oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub

---

²⁸ W przedszkolach specjalnych, oddziałach specjalnych w przedszkolach ogólnodostępnych, szkołach podstawowych specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach podstawowych ogólnodostępnych, szkołach ponadpodstawowych specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych, dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, szkołach specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim oraz dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, a także kwalifikacje do prowadzenia zajęć rewalidacyjno-wychowawczych z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, specjalnych ośrodkach wychowawczych, dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami; w placówkach kształcenia ustawicznego oraz centrach kształcenia zawodowego oraz w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii; w szkołach, w okręgowych ośrodkach wychowawczych, w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną.

²⁹ § 11 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

³⁰ § 11 rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2009 r. w sprawie przygotowania nauczycieli do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy (Dz. U. z 2009 r. nr 139 poz. 1132).

³¹ § 14 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

³² Lista uznawanych dokumentów poświadczających znajomość danego języka stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie dyplomów, zaświadczeń lub certyfikatów potwierdzających znajomość języka pomocniczego (Dz. U. z 2005 r. nr 139 poz. 113).

³³ § 15 ust. 4 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

- c. ukończyła jednolite studia magisterskie lub studia I i II stopnia, na kierunku psychologia, studia na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, a ponadto ukończyła studia podyplomowe w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, terapii pedagogicznej, terapii rodzin lub innego rodzaju terapii właściwej dla pobudzania psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub;
- d. ma kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela logopedy.

20. **Nauczyciel psycholog w przedszkolach, szkołach i placówkach**³⁴, o których mowa w pkt 1-3 oraz innych placówkach wymienionych w rozporządzeniu w sprawie kwalifikacji nauczycieli³⁵ – osoba, która ukończyła jednolite studia magisterskie lub studia I i II stopnia, na kierunku psychologia w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom lub która w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów posiadała dyplom magistra psychologii lub dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej ze specjalizacją filozoficzno-psychologiczną uzyskany na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim do 1 października 1981 r. lub dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej w zakresie psychologii uzyskany w Akademii Teologii Katolickiej do końca 1992 r.³⁶ oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

21. **Nauczyciel pedagog w przedszkolach, szkołach i placówkach**, o których mowa w pkt 1-3, posiada osoba, która ukończyła³⁷:

- a. studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- b. studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku innym niż wymieniony w pkt a i studia podyplomowe w zakresie prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

22. **Nauczyciel pedagog w przedszkolach i szkołach podstawowych** – osoba, która posiada kwalifikacje wymienione w pkt 21 lub ukończyła³⁸:

- a. studia I stopnia na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

---

³⁴ § 18 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

³⁵ W przedszkolach specjalnych, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych specjalnych i szkołach specjalnych, zorganizowanych w podmiotach leczniczych; w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii; w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii; w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną; w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną; w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii; w szkołach, w okręgowych ośrodkach wychowawczych, w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, w okręgowych ośrodkach wychowawczych, w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną.

³⁶ Art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1026).

³⁷ § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

³⁸ § 19 ust 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

- b. studia II stopnia na kierunku innym niż wymieniony w pkt a i studia podyplomowe w zakresie prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

23. Nauczyciel pedagog w szkołach i placówkach wymienionych w rozporządzeniu w sprawie kwalifikacji nauczycieli³⁹ – osoba, która⁴⁰:

- a. ukończyła studia na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne;
- b. ma kwalifikacje określone w pkt 21 i pkt 22, a ponadto ukończyła studia, studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki.

24. Nauczyciel pedagog specjalny w przedszkolach i szkołach, o których mowa w pkt 1-3 – osoba, która ukończyła⁴¹:

- a. jednolite studia magisterskie na kierunku pedagogika specjalna oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- b. jednolite studia magisterskie lub studia I lub II stopnia, w zakresie pedagogiki specjalnej, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- c. jednolite studia magisterskie lub studia I i II stopnia, w zakresie pedagogiki, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej albo studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej lub edukacji włączającej.

25. Nauczyciel logopeda w przedszkolach, szkołach i placówkach, o których mowa w pkt 1-3 oraz innych placówkach wymienionych w rozporządzeniu w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁴², – osoba, która ukończyła⁴³:

- a. studia w zakresie logopedii, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub placówki, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- b. studia, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub placówki, i studia I stopnia lub studia podyplomowe, w zakresie logopedii, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

26. Nauczyciel doradca zawodowy w szkołach i placówkach, o których mowa w pkt 1, 2 oraz 9 posiada osoba, która ukończyła⁴⁴:

---

³⁹ Patrz przypis 35.

⁴⁰ § 19 ust. 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁴¹ § 19a rozporządzenia w sprawie kwalifikacji od nauczycieli.

⁴² Patrz przypis 35.

⁴³ § 20 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁴⁴ § 21 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

- a. studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie doradztwa zawodowego, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
  - b. studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na dowolnym kierunku (specjalności), i studia podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.
27. **Nauczyciel doradca zawodowy w szkołach**, o których mowa w pkt 2 – osoba, która ukończyła⁴⁵:
- a. studia I stopnia w zakresie doradztwa zawodowego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
  - b. studia I stopnia na dowolnym kierunku (specjalności) i studia podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.
28. **Nauczyciel doradca zawodowy w szkołach i placówkach** wymienionych w rozporządzeniu w sprawie kwalifikacji nauczycieli⁴⁶ – osoba, która ma kwalifikacje określone w pkt 26 i pkt 27, a ponadto ukończyła studia, studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki⁴⁷.
29. **Nauczyciel terapeuta pedagogiczny w przedszkolach, szkołach i placówkach**, o których mowa w pkt 1-3 oraz innych placówkach wymienionych w rozporządzeniu w sprawie kwalifikacji nauczycieli⁴⁸ – osoba, która ukończyła⁴⁹:
- a. studia w zakresie terapii pedagogicznej, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub placówki, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
  - b. studia na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, i studia I stopnia, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie terapii pedagogicznej, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.
30. **Prowadzący zajęcia rewalidacyjne, uwzględniające indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów niepełnosprawnych, w przedszkolach, szkołach i placówkach**, o których mowa w pkt 1-3 posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w pkt 32⁵⁰.
31. **Prowadzący zajęcia resocjalizacyjne lub socjoterapeutyczne, uwzględniające indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów odpowiednio niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym, w szkołach i**

---

⁴⁵ § 21 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁴⁶ Patrz przypis 35.

⁴⁷ § 21 ust. 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁴⁸ Patrz przypis 35.

⁴⁹ § 22 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁵⁰ § 23 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

placówkach, o których mowa w pkt 1-3, posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w pkt 33.

32. Nauczyciel wychowawca w przedszkolach specjalnych, oddziałach specjalnych w przedszkolach ogólnodostępnych, szkołach podstawowych specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach podstawowych ogólnodostępnych, gimnazjach specjalnych, oddziałach specjalnych w gimnazjach ogólnodostępnych, szkołach ponadpodstawowych specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych, dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami niewymienionymi w pkt 5 – osoba, która⁵¹:

- a. ukończyła studia lub zakład kształcenia nauczycieli, w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, o których mowa w pkt 1-3, lub
- b. posiada wykształcenie na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki oraz przygotowanie pedagogiczne, a ponadto ukończyła studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów.

33. Nauczyciel wychowawca w świetlicach szkolnych i nauczyciel wychowawcy w internatach – osoba, która⁵²:

- a) ukończyła studia na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, o których mowa w pkt 1-3, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- b) ukończyła studia na dowolnym kierunku (specjalności), na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, o których mowa w pkt 1-3, i studia podyplomowe z zakresu prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- c) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły⁵³, w której prowadzone są świetlica szkolna lub internat.

34. Nauczyciel wychowawca w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii – osoba, która ukończyła⁵⁴:

- a) studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- b) studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na dowolnym kierunku (specjalności), i studia I stopnia, studia II stopnia, jednolite studia magisterskie,

---

⁵¹ § 15 ust. 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁵² § 24 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁵³ Patrz przypis 35.

⁵⁴ § 16 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

- studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- c) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja lub socjoterapia, lub
  - d) zakład kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i kurs kwalifikacyjny w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii.

35. Nauczyciel wychowawca w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska wychowawcy określone w pkt 34, a ponadto ukończyła studia I stopnia, studia II stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną⁵⁵.

36. Nauczyciel wychowawca w okręgowych ośrodkach wychowawczych, w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich – osoba, która ukończyła⁵⁶:

- a. studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie resocjalizacji, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- b. studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na dowolnym kierunku (specjalności), i studia I stopnia, studia II stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie resocjalizacji, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- c. jednolite studia magisterskie lub studia I i II stopnia, na kierunku psychologia, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub;
- d. zakład kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja, lub
- e. zakład kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i kurs kwalifikacyjny w zakresie resocjalizacji.

37. Nauczyciel wychowawca w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, w tym przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną, i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, okręgowych ośrodkach wychowawczych i zakładach poprawczych, w tym przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną, i schroniskach dla nieletnich – osoba, która ukończyła studia I stopnia prowadzone na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, oraz spełnia pozostałe wymagania kwalifikacyjne⁵⁷.

38. Nauczyciel wychowawca w okręgowych ośrodkach wychowawczych i zakładach poprawczych przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną – osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela, określone w pkt 36, a ponadto ukończyła studia I

---

⁵⁵ § 16 ust. 4 rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji nauczycieli.

⁵⁶ § 17 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁵⁷ § 29 ust. 1a rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

stopnia, studia II stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną⁵⁸.

39. **Wychowawca w szkolnych schroniskach młodzieżowych**⁵⁹ – osoba, która ukończyła studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie na dowolnym kierunku (specjalności) oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

II. Kwalifikacje wymagane do wykonywania zawodu nauczyciela teoretycznej i praktycznej nauki zawodu

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska **nauczyciela teoretycznej nauki zawodu w placówkach doskonalenia nauczycieli, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, bibliotekach pedagogicznych, kolegiach pracowników służb społecznych, szkołach policealnych, liceach ogólnokształcących, technikach, branżowych szkołach II stopnia, branżowych szkołach I stopnia, gimnazjach, placówkach oświatowo-wychowawczych oraz placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania** posiada osoba, która spełnia wymagania opisane w części I pkt 1 informacji lub ukończyła⁶⁰:

- 1) studia I stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studia I stopnia na kierunku, którego efekty uczenia się, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, w zakresie wiedzy i umiejętności obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Kwalifikacje do zajmowania **stanowiska nauczyciela praktycznej nauki zawodu w branżowych szkołach I stopnia, branżowych szkołach II stopnia, technikach i szkołach policealnych, w okręgowych ośrodkach wychowawczych, w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich**, posiada osoba, która⁶¹:

- 1) posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela teoretycznej nauki zawodu lub kwalifikacje określone w części I pkt 1 niniejszej informacji, lub
- 2) legitymuje się dyplomem ukończenia pedagogicznego studium technicznego, lub
- 3) posiada świadectwo dojrzałości i dokument potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zakresie zawodu, którego będzie nauczać, oraz przygotowanie pedagogiczne, a także co najmniej dwuletni staż pracy w zawodzie, którego będzie nauczać, lub

---

⁵⁸ § 17 ust. 4 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁵⁹ § 3 ust. 6 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁶⁰ § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁶¹ § 6 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

- 4) posiada tytuł mistrza w zawodzie, którego będzie nauczać, oraz przygotowanie pedagogiczne.

III. Czy studiowanie na kierunkach pedagogicznych odbywa się w ramach wydziałów uczelni wyższych czy też na uczelniach specjalnie temu dedykowanych? Czy są to uczelnie publiczne czy prywatne?

Kształceniem przyszłych nauczycieli zajmują się szkoły wyższe (uniwersytety, politechniki, akademie) oraz wyższe szkoły zawodowe i uczelnie specjalnie temu dedykowane. Kształcenie nauczycieli odbywa się na wydziałach pedagogicznych uczelni państwowych i prywatnych.

Kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu **nauczyciela przedmiotu, nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych, nauczyciela praktycznej nauki zawodu, nauczyciela prowadzącego zajęcia i nauczyciela psychologa**⁶² odbywa się w ramach I stopnia i II stopnia studiów lub jako jednolite studia magisterskie na kierunku, którego program studiów określa efekty uczenia się obejmujące wiedzę i umiejętności odpowiadające wszystkim wymaganiom odpowiednio podstawy programowej przedmiotu nauczania lub podstawy programowej kształcenia w zawodzie lub treściom prowadzonych zajęć. Kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela psychologa jest prowadzone na kierunku psychologia.

Kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela prowadzone jest również na studiach podyplomowych. Program tych studiów określa efekty uczenia się dla kwalifikacji cząstkowych uwzględniające charakterystyki II stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji⁶³ na poziomie 6, 7 albo 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji określone w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz efekty uczenia się określone w standardzie⁶⁴.

Kształcenie w zakresie **edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością słuchową (surdopedagogiki), edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością wzrokową (tyflop pedagogiki), edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, pedagogiki leczniczo-terapeutycznej, edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, edukacji włączającej**, jest prowadzone na jednolitych studiach magisterskich na kierunku pedagogika specjalna a także na studiach podyplomowych (trwających nie krócej niż 3 semestry).

---

⁶² Kształcenie na kierunku, poziomie i profilu, który program określa efekty uczenia się, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 534 i 1287), z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk I stopnia określonych w tej ustawie, charakterystyk II stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy i efektów uczenia się określonych w standardzie.

⁶³ Polska Rama Kwalifikacji (PRK) to układ odniesienia dla kwalifikacji nadawanych w Polsce. W PRK jest 8 poziomów a każdy z nich jest opisywany za pomocą ogólnych charakterystyk zakresu i stopnia skomplikowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, wymaganych od osób posiadających kwalifikacje danego poziomu.

⁶⁴ Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela z dnia 25 lipca 2019 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1450 z późn. zm.) (dalej: rozporządzenie w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela).

Kształcenie w zakresie **pedagogiki resocjalizacyjnej, logopedii, pedagogiki korekcyjnej (terapii pedagogicznej), wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka**, może być prowadzone na jednolitych studiach magisterskich na kierunku pedagogika specjalna lub studiach I i II stopnia na kierunku innym niż pedagogika specjalna a także na studiach podyplomowych (trwających nie krócej niż 3 semestry). Kształcenie na studiach na kierunku innym niż pedagogika specjalna jest realizowane w grupach zajęć: przygotowania psychologiczno-pedagogiczne, pedagogiki resocjalizacyjnej, logopedii, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka⁶⁵.

Kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu **nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III szkoły podstawowej)** prowadzone jest na studiach na kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna. Studia są jednolitymi studiami magisterskimi⁶⁶.

IV. Czy kształcenie przyszłych nauczycieli oraz uczniów w szkołach opiera się na standardach sformułowanych przez Ministerstwo właściwe ds. nauki czy dopuszczalna jest realizacja programów autorskich?

A. Standardy kształcenia przyszłych nauczycieli

Kształcenie przyszłych nauczycieli opiera się na standardach sformułowanych w załącznikach do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela:

1. Standard kształcenia dla nauczyciela przedmiotu, nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych, nauczyciela praktycznej nauki zawodu, nauczyciela prowadzącego zajęcia i nauczyciela psychologa określa załącznik nr 1.
2. Standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III szkoły podstawowej) prowadzonego na studiach na kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna określa załącznik nr 2.
3. Standard kształcenia dla nauczyciela pedagoga specjalnego, nauczyciela logopedy i nauczyciela prowadzącego zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w zakresie edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością słuchową (surdopedagogiki), wzrokową (tyflop pedagogiki), intelektualną, pedagogiki leczniczo-terapeutycznej, edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, edukacji włączającej oraz w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej, logopedii, pedagogiki korekcyjnej (terapii pedagogicznej), wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka określa załącznik nr 3.

---

⁶⁵ Załącznik nr 3 rozporządzenia w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

⁶⁶ Załącznik nr 2 rozporządzenia w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Standardy kształcenia przyszłych nauczycieli określają sposób organizacji kształcenia, wskazują osoby prowadzące kształcenie, ogólne efekty uczenia się oraz sposób weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się. Szczegółowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy merytorycznej dotyczącej przedmiotu nauczania lub zajęć są ujęte w programie studiów, w ramach których odbywa się kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela.

B. Podstawa programowa i programy nauczania

Publiczne przedszkola i szkoły realizują program nauczania uwzględniający obowiązkową podstawę programową określoną w załącznikach Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej⁶⁷.

Podstawę programową dla publicznych szkół średnich określa w załącznikach Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r.⁶⁸

Podstawa programowa określa: cele kształcenia, najważniejsze umiejętności zdobywane przez ucznia w trakcie kształcenia, najważniejsze zadania szkoły, listę nauczanych przedmiotów i zakres ich nauczania (podstawowy czy rozszerzony), cele kształcenia (wymagania ogólne) i obowiązkowy zestaw treści nauczania (wymagania szczegółowe) przedmiotu.

Każda ze szkół i przedszkoli publicznych kształtuje własny **program wychowania przedszkolnego lub program nauczania**⁶⁹ do danych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego. Program wychowania przedszkolnego lub program nauczania stanowi opis sposobu realizacji celów wychowania lub kształcenia oraz treści nauczania ustalonych odpowiednio w podstawie programowej wychowania przedszkolnego lub podstawie programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego. Może stanowić także opis sposobu realizacji celów kształcenia oraz treści nauczania zajęć edukacyjnych, dla których nie została ustalona podstawa programowa kształcenia ogólnego, lecz program nauczania tych zajęć został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.

Program wychowania przedszkolnego i programy nauczania mogą obejmować treści wykraczające poza zakres treści nauczania ustalonych w podstawie programowej⁷⁰ jednakże powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów, dla których są przeznaczone.

Dyrektor przedszkola lub szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, dopuszcza do użytku w danym przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej, danej innej formie wychowania przedszkolnego lub szkole przedstawiony przez nauczyciela lub zespół nauczycieli program wychowania przedszkolnego lub programy nauczania.

---

⁶⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356 z późn. zm.).

⁶⁸ Rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. z 2018 r. poz. 467).

⁶⁹ Art. 3 pkt 13b) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2022 poz.2230) (dalej: ustawa o systemie oświaty).

⁷⁰ Art. 22a ust. 4-6 ustawy o systemie oświaty.

Dyrektor przedszkola lub szkoły jest też odpowiedzialny za uwzględnienie w zestawie programów wychowania przedszkolnego i szkolnym zestawie programów nauczania całości podstawy programowej wychowania przedszkolnego lub podstawy programowej kształcenia ogólnego ustalonej dla danego etapu edukacyjnego, a w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe - także podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego albo podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego, w których kształci szkoła⁷¹.

Oprócz realizacji programów, których treści wykraczają poza podstawę programową i programów proponowanych przez nauczycieli szkoły mogą realizować również **eksperymenty pedagogiczne**. Polegają one na modyfikacji istniejących lub wdrożeniu nowych działań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu nowatorskich rozwiązań programowych, organizacyjnych, metodycznych lub wychowawczych, w ramach których są modyfikowane warunki, organizacja zajęć edukacyjnych lub zakres treści nauczania⁷².

Celem eksperymentu pedagogicznego jest rozwijanie kompetencji i wiedzy uczniów oraz nauczycieli. Eksperyment pedagogiczny może obejmować całą szkołę lub placówkę, oddział, grupę lub wybrane zajęcia edukacyjne⁷³.

Prowadzenie eksperymentu pedagogicznego w szkole lub placówce wymaga zgody ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku szkoły artystycznej - ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

V. Ilu jest nauczycieli na 10 tys. uczniów na poszczególnych poziomach edukacji? Ilu nowych nauczycieli na 10 tys. uczniów co roku wchodzi do zawodu? Czy Ministerstwo właściwe ds. szkolnictwa prowadzi perspektywiczne planowanie zatrudnienia nauczycieli?

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w roku szkolnym 2020/2021 w szkołach podstawowych, na 10 tys. uczniów przypadało 883 nauczycieli, natomiast w liceach w tym samym roku na 10 tys. uczniów przypadało 784 nauczycieli.

W 2021 roku przybyło 30 304 absolwentów kierunków pedagogicznych.

W roku szkolnym 2021/2022 na 10 tys. uczniów przypadało 56 nowo zatrudnionych nauczycieli.

Ministerstwo Edukacji i Nauki nie prowadzi wieloletniego planowania zatrudniania nauczycieli.

VI. Czy zarobki nauczycieli regulowane są ustawami? Jeżeli nie to czy obowiązują inne regulacje płac nauczycieli?

Strukturę wynagrodzenia nauczycieli reguluje Karta Nauczyciela. Zgodnie z jej przepisami wynagrodzenie nauczyciela składa się z⁷⁴:

1. wynagrodzenia zasadniczego,

⁷¹ Art. 22 a ust. 7 ustawy o systemie oświaty.

⁷² Art. 45 ust. 1 i 2 ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.) (dalej: ustawa – Prawo oświatowe).

⁷³ Art. 45 ust. 7 i 8 ustawy - Prawo oświatowe.

⁷⁴ Art. 30 ust. 1 Karty Nauczyciela.

2. dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, w tym z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy, oraz za warunki pracy,
3. wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw,
4. nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyłączeniem świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Średnie wynagrodzenie nauczycieli stanowi dla⁷⁵:

- a. nauczyciela początkującego – 120%,
- b. nauczyciela mianowanego – 144%,
- c. nauczyciela dyplomowanego – 184%

- **kwoty bazowej**, określanej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej. W ustawie budżetowej na rok 2023 została ona ustalona w wysokości **3981,55 zł**⁷⁶.

Minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólne warunki przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego (dodatku funkcyjnego, dodatku motywacyjnego, za wysługę lat, za pracę w trudnych warunkach) oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy określa Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r.⁷⁷

Tabela nr 1. Minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego obowiązujące od dnia 1 września 2022 r. (kwoty w złotych)⁷⁸

Poziom wykształcenia	Nauczyciel nieposiadający stopnia awansu zawodowego (nauczyciel początkujący)	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel dyplomowany
1. Tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym	3 424	3 597	4 224
2. Tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym, tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego lub nauczycielskiego kolegium języków	3 329	3 425	3 678

⁷⁵ Art. 30 ust. 3 Karty Nauczyciela.

⁷⁶ Art. 9 ust. 2 ustawy budżetowej na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 poz. 256).

⁷⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie minimalne stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólne warunki przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz.U.2014 poz.416 z późn. zm.) (dalej: rozporządzenie w sprawie minimalne stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólne warunki przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy).

⁷⁸ Załącznik nr 1 do rozporządzenia w sprawie minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy.

Poziom wykształcenia	Nauczyciel nieposiadający stopnia awansu zawodowego (nauczyciel początkujący)	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel dyplomowany
obcych, pozostałe wykształcenie			

Wysokość dodatków oraz nagród określają co roku uchwały jednostek samorządu terytorialnego sprawujące nadzór nad daną szkołą.

Nauczyciele zatrudnieni w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej zostali objęci przepisami ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej z dnia 23 grudnia 1999 r. (art. 5 pkt 1 lit c)⁷⁹. W konsekwencji tego przepisu w ustawie budżetowej w załączniku – Wynagrodzenia i zatrudnienie w państwowych jednostkach budżetowych, prezentowane są limity wydatków na wynagrodzenia nauczycieli w ramach wydatków właściwych ministrów⁸⁰.

VII. System awansu nauczyciela

Karta Nauczyciela wyróżnia **dwa stopnie awansu zawodowego** – stopień nauczyciela mianowanego oraz nauczyciela dyplomowanego⁸¹.

Warunkiem nadania nauczycielowi początkującemu **stopnia nauczyciela mianowanego** jest:

- spełnienie wymagań kwalifikacyjnych o których mowa w części I niniejszej informacji,
- odbycie przygotowania do zawodu nauczyciela, podczas którego nauczyciel doskonali umiejętności praktyczne oraz pogłębia wiedzę teoretyczną niezbędną do wykonywania zawodu nauczyciela,
- uzyskanie co najmniej dobrej oceny pracy w ostatnim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela,
- uzyskanie pozytywnej opinii o przeprowadzonych zajęciach pokazowych,
- zdanie egzaminu przed komisją egzaminacyjną, podczas którego sprawdza się spełnianie przez nauczyciela wymagań dotyczących wiedzy i umiejętności niezbędnych do efektywnego realizowania obowiązków nauczyciela.

Nauczycielom spełniającym warunki o których wspomniano powyżej w drodze decyzji administracyjnej stopień awansu zawodowego nadaje organ prowadzący szkołę (tj. wójt, burmistrz/prezydent, starosta, marszałek województwa).

Stopień nauczyciela mianowanego z pominięciem opisanej procedury nadawany jest:

⁷⁹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1658).

⁸⁰ Opracowania tematyczne: „Kształtowanie wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Część I Pracownicy objęci mnożnikowymi systemami kształtowania wynagrodzeń oraz pracownicy urzędów posiadających autonomię budżetową”. OT–686, Biuro Analiz, Dokumentacji i Korespondencji, s. 287.

⁸¹ Art. 9a ust. 1, art. 9b, art. 9b pkt 2), art. 9c ust. 6-7, art 9b ust. 1a Karty Nauczyciela.

- a. nauczycielom akademickim, posiadającym stopień naukowy oraz legitymującym się co najmniej 3-letnim okresem pracy w uczelni, z dniem nawiązania stosunku pracy w kolegium pracowników służb społecznych;
- b. nauczycielom akademickim, posiadającym stopień naukowy oraz legitymującym się co najmniej 5-letnim okresem pracy w uczelni, z dniem nawiązania stosunku pracy w szkole.

Nauczyciel mianowany może złożyć wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego na stopień nauczyciela dyplomowanego po przepracowaniu w szkole co najmniej 5 lat i 9 miesięcy od dnia nadania stopnia nauczyciela mianowanego. Okres ten może ulec skróceniu o rok jeżeli nauczyciel mianowany posiada stopień naukowy lub przed nawiązaniem stosunku pracy w szkole w Rzeczypospolitej Polskiej prowadził zajęcia w szkole za granicą.

Warunkiem nadania nauczycielowi mianowanemu **stopnia nauczyciela dyplomowanego** jest:

- a. spełnienie wymagań kwalifikacyjnych o których mowa w części I pkt 1 informacji,
- b. posiadanie co najmniej bardzo dobrej oceny pracy uzyskanej w ostatnim roku pracy przed złożeniem wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego;
- c. uzyskanie akceptacji komisji kwalifikacyjnej, która na podstawie dokonanej analizy dorobku zawodowego nauczyciela i przeprowadzonej rozmowy sprawdza spełnianie przez nauczyciela wymagań dotyczących realizowania zadań lub podejmowania działań na rzecz oświaty oraz ich efektów.

Nauczycielom, którzy spełniają powyższe warunki organ sprawujący nadzór pedagogiczny w drodze decyzji administracyjnej nadaje stopień nauczyciela dyplomowanego⁸².

Nauczycielowi dyplomowanemu, posiadającemu co najmniej 20-letni okres pracy w zawodzie nauczyciela, w tym co najmniej 10-letni okres pracy jako nauczyciel dyplomowany, oraz znaczący i uznany dorobek zawodowy, na wniosek Kapituły do Spraw Profesorów Oświaty może być nadany przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania tytuł honorowy profesora oświaty⁸³.

VIII. Instytucje zajmujące się doszktałaniem nauczycieli i wsparciem metodologicznym. Program doskonalenia zawodowego

Ośrodek Rozwoju Edukacji jest publiczną placówką doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym prowadzoną przez Ministra Edukacji i Nauki. Powstał z dniem 1 stycznia 2010 roku, w wyniku połączenia Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli i Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej na podstawie zarządzenia Ministra Edukacji Narodowej⁸⁴.

Celem Ośrodka jest podejmowanie i realizacja działań na rzecz doskonalenia systemu oświaty i podnoszenia jakości edukacji zgodnie z polityką oświatową państwa w obszarze kształcenia ogólnego i wychowania⁸⁵.

---

⁸² Art. 9b ust. 4 pkt 3) Karty Nauczyciela.

⁸³ Art. 9i Karty Nauczyciela.

⁸⁴ Zarządzenie nr 19 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 grudnia 2009 r. w sprawie połączenia Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie i Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Warszawie w Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie.

⁸⁵ <https://www.ore.edu.pl/>.

Na szczeblu regionalnym/wojewódzkim funkcjonują **Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli**. Są to jednostki organizacyjne województwa. Pracami Ośrodków kierują dyrektorzy powoływani i odwoływani przez Zarząd Województwa.

Celem działania Ośrodków jest:

- a. organizowanie i prowadzenie doskonalenia i doształcania zawodowego nauczycieli,
- b. prowadzenie systemu doradztwa metodycznego dla nauczycieli,
- c. zapewnienie dostępu do informacji pedagogicznej,
- d. gromadzenie i udostępnianie materiałów bibliotecznych, w tym książek, czasopism i materiałów multimedialnych,
- e. podejmowanie działań na rzecz rozwoju edukacji na terenie województwa.

Ośrodki współpracują z jednostkami samorządu terytorialnego, kuratoriami oświaty, wyższymi uczelniami, stowarzyszeniami, fundacjami i partnerami zagranicznymi.

Na każdy rok szkolny potrzeby nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego określa dyrektor szkoły uwzględniając wyniki nadzoru pedagogicznego; wyniki odpowiednio egzaminu ósmoklasisty, egzaminu zawodowego lub egzaminu maturalnego; zadania związane z realizacją podstawy programowej kształcenia ogólnego, lub podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego; wymagania wobec szkół i placówek, oraz wnioski nauczycieli o dofinansowanie kosztów, lub opłat, o których dofinansowanie ubiega się nauczyciel⁸⁶.

Organ prowadzący, w porozumieniu z dyrektorami szkół, ustala corocznie maksymalną kwotę dofinansowania opłat pobieranych przez podmioty oraz formy i specjalności kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane⁸⁷.

IX. Szczególne kompetencje nauczyciela prowadzącego egzaminy szkolne

Do ewidencji egzaminatorów może być wpisana osoba, która⁸⁸:

- posiada kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole, z zakresu której jest przeprowadzany egzamin ósmoklasisty, egzamin maturalny, egzamin zawodowy, albo jest nauczycielem akademickim specjalizującym się w dziedzinie, z którą są związane zajęcia edukacyjne wchodzące w zakres egzaminu;
- posiada, uzyskany w okresie 6 lat przed złożeniem wniosku o wpis do ewidencji, co najmniej trzyletni staż pracy dydaktycznej w szkole albo co najmniej trzyletni staż pracy na stanowisku wymagającym kwalifikacji pedagogicznych w placówce doskonalenia nauczycieli, urzędzie organu administracji rządowej, kuratorium oświaty lub innej jednostce sprawującej nadzór pedagogiczny;

---

⁸⁶ § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe (Dz. U. z 2019 poz. 1653).

⁸⁷ § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe.

⁸⁸ Art. 9c ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

- ma pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z praw publicznych; nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne; nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- ukończyła z wynikiem pozytywnym szkolenie dla kandydatów na egzaminatorów organizowane przez okręgową komisję egzaminacyjną, zakończone egzaminem ze znajomości zasad przeprowadzania, w szczególności oceniania, egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego i egzaminu zawodowego.